

Kaleyi Taşlamak

*Matt Hern

Yeni yıla girmemize çok az bir zaman kalmışken, bazı önemli değişimlerle karşı karşıyayız: Tüm dünyayı etkileyen ekonomik ve finanssal kriz, enerji belirsizliği, Pakistan, Kongo ve Filistin bölgesindeki tehlikeli çatışma, ekolojik çöküntü ve 2009'un büyük ihtimalle beraberinde getireceği birçok sürpriz sorun daha...

Dünyanın bu durumunun düzeltilmesi gerektiğini anlamak için başka kanıtlara ihtiyacımız var mı? Son on yıllar içerisinde, neo-liberalizm, serbest piyasa ve "gelişim" üzerine kurulu dünya düzeni, düşünülenin aksine, başarısızlığını kanıtladı. Gayretli bir şekilde bize nakledilen batı hegemonyası ve kapitalizmle ilgili klişelerin neredeyse tamamı, devlet himayesindeki zorunlu eğitim yoluyla olanaklı hale getirildi. Bence, Yunanistan'dan Batı Şeria'ya, Arjantin'den Chipasa kadar dünyanın her yerinde özgür irade ve adalet için savaşan insanlara sevgi ve saygı borçluyuz. Öfke ve direniş haklılığını kanıtladı. Bizi ve dünyayı bu hale getiren açgözlülük ve kendine beğenmişliğe kim öfke duymaz ki?

Fakat mücadele sadece bir başlangıçtır. Bizler dünyayı yeniden yaratmalıyız ve bence buna başlayacağımız en iyi noktalardan birisi, eğitim, okul ve öğrenme hakkında bildiğimiz her şeyi yeniden düşünmemizdir.

Zorunlu eğitim, sosyal, kültürel ve ekonomik değerlerimizi şekillendiriyor. Bu nedenle daha farklı bir dünya istiyorsak, çocuklarımızı yetiştirmek için daha farklı yollar bulmalıyız.

Kesin olan şu ki; eğitim ve dünyanın gidişatı birinin diğerini etkilediği karşılıklı bir ilişki içerisinde ve eğer çocuklar, bütün günlerini anti demokratik, hiyerarşik, saplantılı bir şekilde denetlenen, test edilen ve gözlemlenen bir sistem içerisinde geçirirlerse, tüm bu beklentileri kendi yetişkinliklerine de taşıyacaklardır. Eğer gerçekten daha farklı ve daha iyi bir dünya istiyorsak, çocukların vakitlerini geçirecek daha güzel alanlar oluşturmalıyız.

Bence bu yerel bir proje olmalıdır. Colin Ward'ın da dediği gibi, “ Bir yığın cevaba ihtiyacımız var; bir kitle cevabına değil”. En ideal öğrenme çevrelerini, kapsamlı sınavları, öğrenmeyi iyileştiren yolları ve sınıf yönetim tekniklerini tasarlayan uzmanları dinlemeye son vermemeliyiz. Bunun yerine ailemizle, komşularımızla ve hepsinden önemlisi çocuklarımızla, nasıl daha güzel alanlar yaratabileceğimiz hakkında konuşmalıyız.

Bunlarla ilgili olarak birçok fikir ve model ve birçok ilham verici mekân var. Bunların çoğunu sizler de biliyorsunuz. Ayrıca çocukların eğitimleri için en iyi yolu bulduklarını iddia eden pek çok kişi olacaktır. Yapmayın lütfen! İster guru, ister uzman, akademisyen ya da bürokrat olsun, kimse çocukların en iyi nasıl öğreneceğini bilemez. Bu çok gülünç! Tabii ki de, bütün olasılıkları gözden geçirmek için mümkün olduğunca çok kişiyle konuşmak, okunabilecek her şeyi okumak iyi bir fikirdir. Ancak sonuçta eğitimi yeniden yapılandırmak bizim, hepimizin sorumluluğudur. Çocuklar, aileler, komşular, akrabalar, arkadaşlar, herkes, ama herkes bu işe dahil olmalıdır.

Belki biraz zor görünüyor; aslında öyle de... Okullardan daha monolitik olan başka ne var ki? Okullar her yerdeler ve zapt edilemezmiş gibi görünüyorlar. Okulları yeniden yapılandırmamız gerektiğini söylemek kaleyi taşlamaya benziyor. Gerçek bir çöküntü yaratmak mümkün değil... Bir bakıma öyle de; yine de bence zorunlu eğitimin son bulmasından bahsetmek, **donkişotvari moral bozucu konuşmalardan daha iyidir.**

Bazı olaylar dünyanın gidişatını değiştirir. Berlin Duvarının yıkılması gibi... Son birkaç haftadır dünya ekonomisi çöküntüde. Bir afro-amerikalı dünyanın en yüksek mevkiine seçiliyor. Dünyamız durağan değil; sürekli bir değişimin içinde ve bizler de bu değişimin birer parçasıyız. Bizler dünyayı değiştirebiliriz.

Eğer daha demokratik, daha hoşgörülü ve daha özgür bir dünya istiyorsak, o zaman kesinlikle okulları demokratik, hoşgörülü ve özgür yerler olarak yeniden tasarlamaya başlamalıyız. Bunu gerçekleştirmenin binlerce yolu var. Dünyada, demokratik yönetimi ve hoşgörüye dayalı ilişkileri temel alan pek çok etkileyici proje gördüm. Bazı küçük okullar oybirliği modellerini kullanırken, diğerleri çocukların ve personelin oy hakkının eşit olduğu bir sistem kullanıyorlar. Birçok okul öğrencilere geniş bir seçenek yelpazesi sunarken, birçoğu da öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik programlar hazırlıyorlar. Benim için en güçlü ve etkili olan proje ise okul modellerinden vazgeçilip, herkese açık, katılımın serbest olduğu, birçok program ve projeyi sunan toplum merkezleri yaratılmasıdır.

Fakat benim için asıl önemli olan bu projeler ya da projelerin gerçekleştirildiği binalar değil. Evet, ilgi çekici ve görülmeye değerler; ancak benim için asıl önemli olan insanların, hükümetin ya da uzmanların nasıl yaşamamız gerektiği hakkında söylediklerini dinlemeden, kendi hayatlarının kontrolünü ellerine almalarıdır.

En çok vurgulamak istediğim şey ise, alternatifler yaratmanın aslında mümkün olduğu. Dünyanın her yerinde çeşitli zorluklarla mücadele ediliyor. Devlet okulları oldukça köklü ve güçlü ve bu nedenle kendi gündemlerini korumaya devam edecekler. Ancak diğer yandan insanlar da son derece yenilikçi ve enerji dolu. Kiliselerin bodrum katlarında, işgal fabrikalarında, evlerde, barınaklarda, parklarda, eski ofislerde, şehirlerde, kasabalarda, kırsal alanlarda, zengin ve fakir topluluklarda, pek çok yeni proje gördüm. Yapılması gereken pozitif ve yaratıcı düşünmeye başlamak ve her zaman arkadaş ve komşularımıza güvenmektir. Önemli olan projenin büyüklüğü ve faaliyet alanı değil, önemli olan eylem ve teorinin birbirini beslediği bir praksis üretip onun görülebilir, hissedilebilir ve yaşanabilir olmasını istemektir.

***Matt Hern**, Matt Hern Kanada Doęu Vancouver’da eşi ve kızlarıyla birlikte yaşamaktadır ve Purple Thistle Merkezi’ni idare etmektedir (www.purplethistle.ca). Doktorasını Kentsel Çalışmalar üzerine yapan Matt Hern, British Columbia ve Simon Fraiser Üniversiteleri’nde ders vermektedir. Yazıları ve konferansları geniş bir çevrede takip edilmektedir. Yazıları altı kıtada dokuz farklı dilde yayımlanmıştır. Deschooling Our Lives derlemesinin editörlüğünü yapmıştır. Bu kitap Türkiye’de “Alternatif Eğitim: Hayatımızın Okulsuzlaşması” adıyla yayımlanmıştır. Field Day ve Watch Yourself: Why Safer isn’t always Better kitaplarının ise yazarıdır.